

Drugie zalecenia dla wytycznych dotyczących przyszłych strategii zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE

Styczeń 2020

Komitet Doradczy ds. Akwakultury Komitet Doradczy ds. Akwakultury (ang. Aquaculture Advisory Council, AAC) z wdzięcznością uznaje wsparcie finansowe otrzymane od UE.

W 2009 roku Komisja opublikowała dokument zatytułowany „Nowy impuls dla strategii zrównoważonego rozwoju europejskiej akwakultury”, który stanowił uzupełnienie strategii UE dla akwakultury z 2002 roku. Komisja stwierdziła w nim, że od 2002 roku rozwój akwakultury w UE stanął w miejscu, a dokument z 2009 roku miał na celu „określenie przyczyn tej stagnacji i znalezienie rozwiązań”. W dokumencie tym określono również najważniejsze wyzwania. W 2013 roku Komisja opublikowała „Strategiczne wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE”. Komisja ponownie stwierdziła w nich, że produkcja akwakultury w UE znajduje się w zastoju i wskazała cztery priorytetowe obszary, które pozwoliłyby uwolnić potencjał akwakultury w UE. W 2018 roku Parlament Europejski opublikował ze swojej inicjatywy sprawozdanie „Dążenie do zrównoważonego i konkurencyjnego europejskiego sektora akwakultury”, w którym stwierdzono, że akwakultura w UE znajduje się w zastoju i że strategiczne wytyczne „nie odpowiadały oczekiwaniom sektora”. Wskazano w nim też wiele wyzwań stojących przed sektorem. W 2020 roku Komisja ma opracować projekt nowych wytycznych dla zrównoważonego rozwoju akwakultury, bazujących na aktualnych informacjach dotyczących krajowych planów strategicznych, otrzymanych od państw członkowskich.

Wysiłki podejmowane w przeszłości w rzeczywistości nie przyniosły pożądaných skutków. Komitet Doradczy ds. Akwakultury (AAC) stwierdził, że głównymi przyczynami takiego stanu rzeczy jest niepowodzenie władz w rozwiązywaniu konkretnych kluczowych wyzwań i niewystarczające wdrożenie przez nich wspomnianych wytycznych. AAC proponuje, aby zrewidowane wytyczne były bardziej ukierunkowane na konkretne kwestie i skuteczniejsze, i by ich przegląd odbywał się co 18 miesięcy. Komitet podkreśla, że ważne jest, aby wytyczne miały na celu zwiększenie wzrostu gospodarczego i odzwierciedlały potrzeby sektora, społeczeństwa oraz środowiska naturalnego.

W niniejszych zaleceniach podano konkretne działania, które uzgodniono w drodze porozumienia w ramach AAC. Działania te zostały pogrupowane w rozdziałach o podobnym zakresie. W każdym z tych rozdziałów działania zostały pogrupowane według podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, takich jak Komisja Europejska, państwa członkowskie lub sam Komitet AAC. AAC zaleca, aby Komisja Europejska włączyła te działania do swojego kolejnego dokumentu zawierającego strategiczne wytyczne dla zrównoważonego rozwoju europejskiej akwakultury i aby państwa członkowskie wdrożyły zalecane działania.

Zalecenia te zawierają również uwagi na temat najnowszego zmienionego zarysu strategicznych wytycznych Komisji Europejskiej. Celem tych uwag dotyczących konstrukcji przyszłych wytycznych jest dostarczenie Komisji Europejskiej jasnych zaleceń dotyczących jej rewizji strategicznych wytycznych w celu promowania zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE, która generowałaby wzrost gospodarczy i miejsca pracy.

A. Lista zalecanych działań

1. Zapewnienie zrównoważonego wzrostu w akwakulturze poprzez optymalizację procedur przyznawania licencji

Działania dla państw członkowskich

- Skoordynowane planowanie przestrzenne dla wód i gruntów oraz zapewnienie odpowiedniego przydziału przestrzeni dla zrównoważonego rozwoju akwakultury.
- Oparcie planowania w zakresie akwakultury na podejściu bazującym na ekosystemie.
- Określenie najlepszych praktyk w zakresie udzielania licencji i marginesów umożliwiających poprawę.
- Wdrożenie środków mających na celu skrócenie czasu i zmniejszenie ilości dokumentów niezbędnych do uzyskania licencji i innych zezwoleń dotyczących akwakultury.
- Zbieranie informacji na temat liczby zaangażowanych instytucji, czasu trwania procesu oraz kosztów dla nowych i istniejących gospodarstw.
- Przegląd głównych obciążeń administracyjnych (czas/koszty) związanych z różnymi rodzajami akwakultury.
- Gromadzenie informacji na temat liczby nowych licencji przyznanych w latach 2014–2018, odsetka pozytywnie rozpatrzonych wniosków o wydanie licencji i głównych powodów odmowy ich wydania.
- Angażowanie we wdrażanie niniejszych wytycznych władz (regionalnych lub innego szczebla) posiadających kompetencje w obszarach niezwiązanych bezpośrednio z akwakulturą, ale w dziedzinach z nią powiązanych, takich jak środowisko, zarządzanie dorzecziami rzek.

Działania dla Komisji Europejskiej

- Organizowanie corocznych seminariów dotyczących najlepszych praktyk.
- Przygotowanie dokumentów z wytycznymi dotyczącymi „przestrzeni środowiskowej” dla akwakultury w odniesieniu do ramowej dyrektywy wodnej (RDW) i ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej (RDSM).
- Określenie najlepszych praktyk w zakresie udzielania licencji i marginesów umożliwiających poprawę.
- Przygotowanie wytycznych mających na celu przyspieszenie przeglądu w ramach dyrektywy siedliskowej dla MŚP.
- Zbieranie informacji na temat liczby zaangażowanych instytucji, czasu trwania procesu oraz kosztów dla nowych i istniejących gospodarstw.
- Przegląd głównych obciążeń administracyjnych (czas/koszty) związanych z różnymi rodzajami akwakultury w państwach członkowskich.
- Dotarcie do kompetentnych władz niższego szczebla, aby poinformować je o staraniach Komisji w zakresie wytycznych dotyczących wspierania zrównoważonej akwakultury.
- Rozpowszechnianie badań i wiedzy, aby pomóc państwom członkowskim w planowaniu.

Działania dla AAC

- Przegląd Kodeksów najlepszych praktyk dotyczących akwakultury (Codes of Best Aquaculture Practices) i przygotowanie zaleceń.

2. Zwiększenie konkurencyjności akwakultury w UE

Działania dla państw członkowskich

- Zachęcanie do poprawy praktyk w zakresie dobrostanu zwierząt we wszystkich formach akwakultury. Wzrost powinien skupiać się na tych formach akwakultury, które są zrównoważone i zapewniają usługi ekosystemowe oraz mają większy potencjał, jeśli chodzi o dobrostan zwierząt.
- Zapewnienie, by środki z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) były odpowiednio przydzielane na wspieranie zrównoważonej akwakultury, w tym na rozwój produktów zrównoważonej akwakultury.
- Zapewnienie najwyższego poziomu pomocy EFMR dla organizacji producentów i organizacji międzybranżowych oraz innych programów uznanych przez UE.
- Wprowadzenie krajowych planów strategicznych wspierających skuteczne działania na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych związanych z akwakulturą.
- Wydanie jednego aktu prawnego przez jedną instytucję zezwalającego na działalność w dziedzinie akwakultury ma zachować ważność tak długo, jak długo obowiązywać będzie akt dzierżawy/własności i przestrzegane będą konkretne przepisy.
- Zachęcanie organizacji producentów i organizacji międzybranżowych oraz innych oficjalnie uznanych programów do intensywniejszego informowania konsumentów o wartościach dotyczących unijnych produktów zrównoważonej akwakultury.

Działania dla Komisji Europejskiej

Ogólny zarząd

- Zapewnienie, aby krajowe plany strategiczne dla akwakultury uwzględniały zmniejszenie obciążeń administracyjnych.
- Zapewnienie najwyższego poziomu pomocy EFMR dla organizacji producentów i organizacji międzybranżowych oraz innych programów uznanych przez UE.
- Zapewnienie terminowego wprowadzenia kolejnego EFMR.
- Przygotowanie wytycznych dotyczących sposobu definiowania „zrównoważonej akwakultury”.
- Wspieranie udostępniania wyników unijnych projektów badawczych.
- Zmniejszenie biurokracji na poziomie państw członkowskich poprzez określenie najlepszych praktyk w zakresie zarządzania EFMR.
- Koordynowanie i wspieranie badań, rozwoju oraz innowacyjności w dziedzinie akwakultury poprzez wszystkie odpowiednie programy i fundusze UE, w tym oceny wpływu akwakultury UE na klimat.
- Organizowanie corocznych seminariów dotyczących najlepszych praktyk związanych z EFMR.

Dobrostan zwierząt

- Zapewnienie włączenia dobrostanu ryb do programu prac unijnego ośrodka referencyjnego ds. dobrostanu zwierząt, w celu koordynacji i rozpowszechniania badań, opracowywania wytycznych dotyczących poszczególnych gatunków i tworzenia pakietów szkoleniowych.

- Opracowanie strategii na rzecz poprawy dobrostanu ryb, zgodnie z intencjami prawodawstwa UE w zakresie zwierząt hodowlanych oraz zachęcanie i wspieranie podmiotów z sektora akwakultury, aby w miarę możliwości przekraczali wymogi prawne. Obejmuje to opracowanie skutecznych parametrów humanitarnego uboju gatunków hodowlanych, zapewnienie, że urządzenia są skuteczne i zapewniają należyte ogłuszanie, opracowanie odpowiednich wskaźników wejścia/wyjścia dla zakresu gatunków hodowlanych, przygotowanie wytycznych dotyczących najlepszych praktyk w zakresie dobrostanu ryb oraz zapewnienie spójności pomiędzy obowiązującymi przepisami.
- Zapewnienie, aby informacje o normach w dziedzinie dobrostanu ryb były włączone do komunikatów o wysokiej jakości produkcji UE.
- Zachęcanie do poprawy praktyk w zakresie dobrostanu zwierząt powinno dotyczyć wszystkich form akwakultury. Wzrost powinien skupiać się na tych formach akwakultury, które są zrównoważone i zapewniają usługi ekosystemowe oraz mają większy potencjał, jeśli chodzi o dobrostan.

3. Tworzenie równych warunków konkurencji

Działania dla państw członkowskich

- Wdrażanie i kontrolowanie wymogów oraz przepisów dotyczących oznakowania (informacji dla konsumentów).
- Wspieranie rozwoju organizacji producentów i organizacji międzybranżowych, również na szczeblu międzynarodowym.

Działania dla Komisji Europejskiej

- Zapewnienie, aby przepisy UE dotyczące rolnictwa zostały uwzględnione w działaniach kontrolnych UE dotyczących przywozu z państw trzecich oraz w systemach kontroli stron trzecich dotyczących przywozu.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat zalet akwakultury w UE.
- Podkreślanie w każdej decyzji różnic między produktami hodowanymi w akwakulturze w UE a produktami importowanymi (jeśli chodzi o identyfikowalność, zrównoważony rozwój, dobrostan ryb, dobrostan pracowników i korzyści społeczne wynikające z niezależności UE w produkcji żywności).
- Wypracowanie z tureckim rządem trwałego rozwiązania, aby zapewnić równe szanse pod względem konkurencji z przywozem ryb hodowlanych z Turcji.
- Poprawienie przejrzystości rynków i rozpowszechnianie informacji o trendach rynkowych.
- Zapewnienie pełnego wdrożenia przepisów dotyczących etykietowania (informacji dla konsumentów).

Działania dla AAC

- Ułatwianie podejmowanie inicjatyw samoregulacyjnych i pomoc w informowaniu o nich konsumenta.
- Wspieranie strukturyzowania produkcji w sektorze akwakultury oraz wprowadzanie na rynek włącznie z certyfikacją i oznakowaniem.
- Pomoc w lepszym rozpoznaniu rynku w sektorze.

4. Zwiększenie akceptacji społecznej dla akwakultury i jej produktów

Działania dla państw członkowskich

- Promowanie wiedzy na temat akwakultury w UE wśród społeczeństwa.
- Wykorzystanie zamówień publicznych na owoce morza do stymulowania ulepszeń na rzecz dobrostanu ryb i zrównoważonego rozwoju.
- Promowanie równości płci w sektorze akwakultury.

Działania dla Komisji Europejskiej

- Promowanie wiedzy na temat akwakultury w UE wśród społeczeństwa.
- Uznanie i waloryzacja niektórych rodzajów hodowli ryb w stawach i hodowli skorupiaków.
- Promowanie równości płci w sektorze akwakultury.

5. Poprawa integracji akwakultury ze środowiskiem naturalnym

Działania dla państw członkowskich

- Tworzenie programów wodno-środowiskowych w celu wspierania świadczenia usług w dziedzinie natury i ekosystemów przez działania akwakultury, takie jak hodowla ryb w stawach, hodowla skorupiaków i glonów.
- Promowanie krótkich łańcuchów dla konsumpcji ryb produkowanych lokalnie poprzez włączenie akwakultury do lokalnej gospodarki.
- Zachęcanie do stosowania bardziej zrównoważonych pasz dla ryb poprzez polepszenie źródeł zaopatrzenia we wszystkie składniki pasz. Zastępowanie składników, gdy znane są inne zdadne do stosowania składniki (np. promowanie wykorzystania produktów ubocznych i skrawków, alg, owadów, białek roślinnych i olejów).

Działania dla Komisji Europejskiej

- Uznanie i waloryzacja niektórych rodzajów hodowli ryb w stawach, hodowli skorupiaków i alg.
- Zachęcanie do stosowania bardziej zrównoważonych pasz dla ryb poprzez polepszenie źródeł zaopatrzenia we wszystkie składniki pasz. Zastępowanie składników, gdy znane są inne zdadne do stosowania składniki (np. promowanie wykorzystania produktów ubocznych i skrawków, alg, owadów, białek roślinnych i olejów).
- Zbadanie możliwości wspierania organizacji sektora akwakultury w UE w aktualizacji wytycznych w zakresie „Śladu środowiskowego produktu i Śladu środowiskowego organizacji” dla akwakultury.
- Wspieranie ograniczenia oddziaływania sektora akwakultury na środowisko.

Działania dla AAC

- Zapewnienie wkładu w usługi ekosystemowe akwakultury poprzez analizę wsparcia.

6. Specyfika hodowli skorupiaków i mięczaków

Działania dla państw członkowskich

- Wypełnienie zobowiązań określonych w artykule 6 załącznika IV.1 ii ramowej dyrektywy wodnej (RDW) oraz określenie programów i środków ochrony, zgodnie z artykułem 8.

Działania dla Komisji Europejskiej

- Podjęcie działań prawnych w celu zmuszenia państw członkowskich do podjęcia działań w zakresie jakości wody.
- Monitorowanie wdrażania przez państwa członkowskie artykułów 6 i 8 RDW i jej załącznika IV.1ii (ustanowienie rejestru obszarów chronionych (artykuł 6, teoretyczny termin 2004 rok) wraz z programami monitorowania stanu wód (artykuł 8, teoretyczny termin 2006 rok), jak również ustanowienie planów gospodarowania wodami w dorzeczach (teoretyczny termin 2009 rok, przegląd w 2015 roku)).
- Zapewnienie większej spójności we wdrażaniu przez państwa członkowskie różnych przepisów UE dotyczących hodowli skorupiaków i mięczaków.
- Ustanowienie wymogu dla państw członkowskich, nakazującego im doprowadzenie poziomu jakości wód na istniejących i potencjalnych terenach akwakultury do klasy A.
- Określenie aktualnej metody (lub, jeśli nie jest to możliwe, opracowanie nowej metody) wykrywania form zakaźnych norowirusa, która mogłaby umożliwiać rozpoznawanie jego różnych genotypów.
- Zachęcanie państw członkowskich do skoncentrowania się na walce z patogenami występującymi u skorupiaków i mięczaków.
- Wspieranie badań nad detoksykacją mięczaków.

B. Komentarze AAC do najnowszego szkicu dokumentu

1. Kontekst, który należy uwzględnić

1. Pierwsze zalecenia AAC dla wytycznych dotyczących przyszłych strategii zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE. Zatwierdzone dnia 30 października 2019 r.¹.
2. Pierwszy szkic WE przekazany AAC 1 października 2019 r.
3. Wspólne spotkanie ekspertów KE, AAC i państw członkowskich w sprawie Wytycznych dotyczących przyszłych strategii, Bruksela, 17 października 2019 r.
4. Zmieniony szkic WE przekazany AAC 13 listopada 2019 r.

¹ Zalecenia AAC. Wytyczne dotyczące przyszłych strategii zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE, październik 2019
https://aac-europe.org/images/jdownloads/Wytyczne_dotycz%C4%85ce_przysz%C5%82ych_strategii_zr%C3%B3wnowa%C5%BConego_rozwoju_u_akwakultury_w_UE.pdf

2. Uwagi

W 1. Wprowadzenie

Brak uwag.

W 2. Zaktualizowane wytyczne dotyczące strategii (Strategic Guidelines, SG) – Ogólnie

W odniesieniu do określenia obszarów, którymi należy się zająć, AAC sugeruje odniesienie się do 1. zalecenia i popiera zawarte w projekcie sugestie dotyczące procedur administracyjnych, planowania przestrzennego, informowania konsumentów, organizacji producenckich i rynkowych, zdrowia/dobrostanu ludzi i zwierząt, efektywności środowiskowej, zmian klimatycznych, innowacji i kontroli.

W 3. Konkretny SG dla sektora

Komitet AAC obawia się, że ogólne uwzględnienie na tym etapie konkretnych wytycznych dotyczących strategii dla sektora może doprowadzić do powstania niejasnych wytycznych. AAC zgadza się, że w przypadku skorupiaków może być potrzebna specjalna sekcja.

Komitet proponuje, aby powierzyć mu zadanie opracowania projektu konkretnych SG dla sektora, który zostanie zrewidowany i włączony do następnego przeglądu SG.

W 4. Komplementarność z Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim oraz innymi funduszami

Brak uwag.

W 5. Współpraca regionalna – rola strategii na rzecz basenów morskich i polityki regionalnej

Brak uwag.

W 6. Współpraca międzynarodowa i wkład w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG)

Komitet AAC popiera propozycje zawarte w projekcie, ale ma obawy co do kwestii przydziału zasobów potrzebnych do sporządzenia sekcji i zaleceń. AAC proponuje, aby zalecenia te poczekały do kolejnej rewizji SG.

Aquaculture Advisory Council (AAC)

Rue de l'Industrie 11, 1000 Brussels, Belgium

Tel.: +32 (0) 2 720 00 73

E-mail: secretariat@aac-europe.org

Twitter: @aac_europe

www.aac-europe.org